

עגלה ערופה פרק תשיעי סוטה

מה.

עין משפט גזר מצוה

א א ב מ"י פ"ט מהל'
רוח הלכה א סגן עשין
ע"י:
ג ב מ"י פ"ג מהלכות
ממרים הלכה ה והל' ז
סגן לאוין קס"ג:
ד מ"י פ"ג מהלכות
סנהדרין הלכה ב:
ה ה מ"י פ"ו מהל' בית
הבירה הלכה יא:
יא ו מ"י פ"ה מהלכות
משנת עמיס הל' א:
יב ז מ"י פ"ה הל' ה ו:
יג ח ט מ"י פ"ה
הלכה ה:
יד י מ"י פ"ה הלכה ד
וע"ש:
טו ב מ"י פ"ט מהלכות
רוח הלכה י:

דהר רבייה: לשכח קמה. שאם שכן זוית אחת לקצור קאי עלה
כלל תשוב לקחתו [דגריס דן] והכי משמע ושכחת עומר או ושכחת צדשה:
נפקא להו. מנשדך ושכחת קרי ציה ששכח את קלת שדהו: שצפו
עומרין לפוך שדה חצירו. ששצבה הרוח והרימה את העומרין מן

הארץ והליפתן לתוך שדה חצירו
ושכחן כסבור שאינן שלו נפקא מנשדך
ולא צדשה חצירך ללא הווי שכחה:
ורצנו. מיעוטא דשדה חצירו נפקא
להו מדלוה ליה למכתב כי תקלור
קליריך צדשה ושכחת וכתיב צדך:
לפו עומרין לפוך שדהו. (א) שהיו
מוטלים על גבי אבן או עמוד או זו
על זו: פרט לשצפו. וקא סלקא
דעתך לפו ממש על גבי אבן או על
גבי עמוד: ולטעמך לפוך שדה
חצירו. לפו על גבי אבן הוא דמעוט
אכל מונחיס לא מיעט והא צדך
כתיב אלא הא דקאמר לפו לאו דוקא

מוסף רש"י

בעליל לעיר. מפורסם
לכל שקריו הוא לעיר זו
מכל עירות (סנהדרין יד.).
מצאן זקן ממרא.
לפסידיו חון לשכח
הגויט שסימה כתר הבית
(סוטה). אבי פגי. מקום
לפני מן חומת העיר ועדן
כירושלים לכל דבריו (סוטה).
יכול תהא המראתו
המראה. לתוך דבוק
(סוטה). אילימא דבשוק
מקצתו. והורו ארזן
שחזן המורה על דבריהם,
מא אירא מקום גורס,
מפיק ליה דפטור משום
הקנין דלמא הק' דלשכח
חומת ספרא להו (סוטה).
כתיב
ורשתין פלח דני ממונת
אם (ל' ז) אל יספר המגו,
אם לך אחד מן אנאם,
אם יז שם עשירי ובלשה
כנגד סנהדרין קטנה יולא
ואם לא אינו יולא (סוטה ד.).
על העיר. על ירושלים,
ויקר לקדש הסוכתם כשתי
מדות ובלשו (סוטה). הריני
בבן עזאי בשוקי
טבריה. יומא דביחא הוי
ליה וזמנא לכו לתלמידי
השתא זלי דעמאי והירני
מוזון להשיב כחריפות לכל
מי שישאלנו, כבן עזאי
שהיה דורש בשוקי טבריה
ולא היה בימיו עוקר הרים
כמוטו (טברין ב. שם).
אמר רבא) כי הוה בדיחא
דעמאי הו רגיל לנימנ
הכי הריני פתוח ומוזן
להשיב לשאלאי דברי מורה
כבן עזאי שהיה דר בעמריה
שהיה חרף ודרכן ואמר
(בבבדות ב.) כל חממי
ישראל לפני קליפת השום
חזן מן הקרן הוה (דושיין
ב.) או: הריני משמנת
במקומי שאני דרשן ובקי,
כבן עזאי שהיה משמנת
בשוקי טבריה דתניא בן
עזאי אמר כל חממי ישראל
לפני קליפת השום (טברין
ל'.

וי"ו דשופטין דריש ר' יהודה למניינא להציא עוד שנים: צעלי
לעיר. צמגולה ופשוט שאין עיר קרובה מו: מסני'. ללא קמני מלך
וכהן גדול ללא כר' אליעזר בן יעקב: אי כרבי יהודה. חמשה אי
כרבי שמעון שלשה ולא צעלי כולה סנהדרין: מלאן זקן ממרא. לצי"ד

הגדול שאינו נעשה ממרא אלא צד"ד
של צדעים ואחד כדליף צפרק קמא
סנהדרין: איזי פאגני. כל שהוא
צמח היקף החיזון של ירושלים קרוי
צי פאגני. ולי נראה שהוא לשון חצישה
כמו שקורין יאגל"א של עיר כמו
חמור ובית פאגני (ב"מ דף טו.).
צטטדודור"א בית ראש של אפסר
קורין כן: והמרה עליהן. כלומר על
מה ששאל מהם אם ואמרו לו ההלכה
הלך לעירו והורה לעשות כדרך
שהיה מורה בתמילה דהוה ליה
ממרא על פיהם: המקום. המיוחד
למשפט והוא לשכת הגזית: דניפיק
מונייהו כמה. לצי פאגני דליטריך
לאשמועינן דפטור משום טעמא
דחזן צד"ד: דלמא הנך דאיכא גואי
חוסיא סבירא להו. מהיכא מימי
לן תיובא דליטריך קרנא למיפטריה:
שרך. זה סנהדרין שישבת צטיצורה
של א"י: אגן ספסה. שעשוין כחצי לצנה
עגולה צורת ישיבתן כדי שיהו
כולן רואין זה את זה: המוג.
כשיעור מוג שני חלקים מים ואחד
יין ואף כאן לריך שימתייר שליש
על עיר. זה ירושלים: סניא כרנ
יוסף. דלמר רבי אליעזר בן יעקב
כולהו סנהדרי צעלי: מסני'. דילוף
פרט לטמון רבי יהודה היא: צדשה.
ושכחת עומר צדשה לרבי יהודה
משמע צדשה על פני השדה ולרבנן
משמע צמח שדה: הפס מענייניה
דקרא. לריכין למירדשיה והכא
מענייניה דקרא תדרוש ליה גבי חלל
כתיב כי ימלא חלל כל היכא דמשכת
ואפי' טמון הלך על כרחך כי אתא
צאדמה למעטי טמון צא דמדרוש
ציה על פני האדמה דלי לרבווי לא
איטריך: אף שכחה בגלוי. והוה
ממעט טמון ממשמעותא אי לאו

וי"ו לא משמע ליה (מאי קאמר רחמנא
המיוחדין שבשופטין) אלא מעתה ויצאו
שנים ומדרו שנים לר' יהודה הרי באן תשעה
לרבי שמעון הרי באן שבעה ההוא מיבעי
ליה לבדתניא * ויצאו איהן ולא שלוחיהן
ומדרו בשאפי' נמצא בעליל לעיר היו מודדין
שמצוה לעסוק במדידה מתניתין דלא כר"א
בן יעקב דתניא * ר' אליעזר בן יעקב אומר
שהיה מורה בתמילה זה מלך וכהן גדול
מלך דכתיב * מלך במשפט יעמיד ארץ כהן
גדול דכתיב * ובאת אל הכהנים הלויים ואל
השופט אשר יהיה וגו' איבעיא להו רבי
אליעזר בן יעקב במלך וכהן גדול הוא
דפליג אבל בסנהדרי אי כרבי יהודה אי
כרבי שמעון סבירא ליה או דלמא בסנהדרי
נמי פליג עד דאיכא כולה סנהדרי אמר רב
יוסף ת"ש * מצאן זקן ממרא אבי פגי והמרה
עליהן יכול תהא המראתו המראה תלמוד
לומר * וקמת ועלית אל המקום * מלמד
שהמקום גורם דנפוק כמה אילימא דנפוק
מקצתן דלמא הנך דאיכא גואי כוותיה סבירא
להו אלא פשיטא דנפוק כולהו ולמאי אי
לדבר הרשות מי מצו נפקי והכתיב * שררך
אגן הסהר אל יחסר המוג * שאם נצרך אחד
מהם לצאת אם יש שם עשרים ושלשה כנגד
סנהדרי קטנה יוצא ואם לאו אינו יוצא אלא
פשיטא לדבר מצוה למאי לאו למדידת
עגלה ורבי אליעזר בן יעקב היא א"ל אביי
לא דלמא להוסיף על העיר ועל העזרות
* בדתנן * אין מוסיפין על העיר ועל העזרות
אלא בבית דין של שבעים ואחד תניא
כוותיה דרב יוסף מצאן אבית פגי והמרה
עליהן כגון שיצאו למדידת עגלה או להוסיף
על העיר ועל העזרות יכול תהא המראתו

המראה ת"ל וקמת ועלית מלמד שהמקום גורם: נמצא טמון בגל או תלוי
באילן: לימא מתניתין ר' יהודה היא ולא רבנן דתניא * ושכחת עומר בשדה פרט לטמון דברי רבי יהודה
וחכ"א בשדה ילרבות את הטמון אמר רב אפי' תימא רבנן * הכא מענייניה דקרא התם מענייניה
דקרא (ב) דכתיב * כי ימצא חלל היכא דמשכת באדמה פרט לטמון והתם מענייניה דקרא דכתיב כי
תקצור קצירך בשדך ושכחת עומר דומיא דקציר מה קציר בגלוי אף שכחה בגלוי כתב רחמנא
בשדה לרבות את הטמון לרבי יהודה נמי תיפוק ליה משכחה דומיא דקציר אין הכי נמי ואלא בשדה
למה לי מיבעי ליה ילרבות שכחת קמה ורבנן שכחת קמה מנא להו נפקא להו מכי תקצור קצירך
בשדך (ג) ור' יהודה מיבעי ליה לכדדרי אבהו אמר ר' אלעזר דאמר רבי אבהו אמר ר"א * פרט לשצפו
עומרין לתוך שדה חצירו ורבנן מבשדה בשדך ור' יהודה בשדה בשדך לא משמע ליה בעי ר' ירמיה
(ד) צפו עומרין לתוך שדהו מהו אויר שדה דמי או לאו כשדה דמי א"ל רב כהנא לרב פפי ואמרי
לה רב כהנא לרב אביד תפשוט ליה מדרבי אבהו א"ר אלעזר דאמר פרט לשצפו עומרין לתוך שדה
חצירו דחצירו אין * לתוך שדהו לא וליטעמך לתוך שדה חצירו צפו אין מונחין לא והא בעינן
בשדך וליכא אלא לתוך שדה חצירו ואפילו מונחין והאי דקאמר צפו דלא משכחת לה אלא בצפו
תא שמע * עומר שהחזיק בו להוליכו לעיר והניחו על גבי חצירו ושכחו התחתון שכחה והעליון אינו
שכחה רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון שניהם אינן שכחה התחתון מפני שהוא טמון
והעליון מפני שהוא צף עד כאן לא פליגי אלא בתחתון אבל בעליון דברי הכל לא הואי שכחה שאני
התם כיון דאחזיק ביה זכה ביה אי הכי מאי איריא על גבי חצירו אפילו בשדה נמי אין הכי נמי
והאי דקתני על גבי חצירו משום תחתון והא פליגי שיהו צף קאמר אימא מפני שהוא כצף אמר אביי
* הריני כבן עזאי בשוקי טבריה אמר ליה ההוא מדרבנן לאב"י שני הללים זה על גבי זה מהיכא הוא
מודד מין כמינו הוא טמון ומין כמינו לא הוי צף * ומעליון מודד או דלמא מין כמינו הוי צף ומין כמינו לא הוי
טמון ומתחתון מודד או דלמא מין כמינו הוי טמון ומין כמינו הוי צף ולא מתחתון מודד ולא מעליון מודד א"ל
הנתיבה

(א) [נשילן ס"א ל"ג,
(ב) [סנהדרין י: כל הענין],
(ג) שם, (ד) שטותי יד.
סנהדרין ב ד: (ה) [ג]י
עוק עפ"י וי"א כ"מ הל'
מ"ע פ"ה הל"ה,
(ו) [מוספתא פ"ה פ"ג
ע"ש], (ז) [עירובין כט.
קידושין כ. ערכין ל"ג,
(ח) [ע"ש דף טו.]

תורה אור השלם

- מלך במשפט יעמיד ארץ ואיש ויבחרות יירקנה: משלי כ ט ד
- ובאת אל הכהנים הלויים ואל השופט אשר יהיה בקימים היום ודרשתי והגידו לך את דבר המשפט: דברים יז ט
- כי יפלא מפקד דבר למשפט בין דין לדין בין דין לדין ובין נגע לנגע דברי ריבת בשערך וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר: דברים יז ח
- שררך אגן הסהר אל יחסר המוג בטנך ערמת חזים סנהא בשרשיבם: שיר השירים ג
- כי תצור קצירך בשדך ועשיתך עמר בשדה לא תשוב לקחתו לגר ליתום ולאלמנה יהיה למען יירקך: אילריך בבב משנה יך: דברים כז ח
- כי ימצא חלל באדמה אשר לך נתן לך לרשתה נפל בשדה לא נודע מי חקרה: דברים כא א

הגהות הב"ה

(א) גבי הכא מענייניה דקרא דכתיב כי ימצא חלל כל היכא וכו' עומר בשדה שכחה דומיא דקציר: (ב) שם קציר: שדך ושכחת ור' יהודה: (ג) רש"י ד"ה פ"ו וכו' שריה שמושלילן לכל ומינת שהו ממק:

גליון הש"ס

גמ' ויצאו חן ולא שלוחיהן. עין יבמות דף קא ע"ב מ"ה וקל"ה לו ועפרין דף ז ע"א מ"ה קרינו: שם הכא מענייניה דקרא. ממות דף ח ע"ב ערכין דף ל ע"ב:

לעוי רש"י

ציגליא * צינגליא. חומה (המקיפה את העיר). בשטדודור"א * וייבשטודור"א. אפסר.